

Input // output

Duif of havik

Is een centrale bankier een duif of een havik? Deze vraag boeit vanwege het achterliggende signaal over de beleidsvoorkeur van de centrale bankier in kwestie: een havik is uit op inflatiebeperking via hoge rentes, een duif laat meer ruimte voor lage rentes. Op zoek naar een antwoord bestudeerden Eijffinger *et al.* de transcripten van de Federal Open Market Committee (FOMC). De FOMC is het belangrijkste orgaan van de Federal Reserve, dat beslist over openmarkttransacties zoals de aan- of verkoop van staatsobligaties. De transcripten gaven de voorkeuren bloot van bestuursleden, waarmee de onderzoekers een structureel stemmodel konden schat-

ten. De onderzoekers waren met name geïnteresseerd in de verschillen tussen de twee soorten centrale bankiers die vertegenwoordigd zijn in de FOMC. Leden verbonden aan de Federal Reserve Board, het centrale bestuursorgaan in Washington, blijken tussen 1989 en 2007 meer duif dan de regionale bankpresidenten. De voorkeur van de mediane stemmer in de FOMC blijkt tijdens de onderzoeksperiode nagenoeg gelijk. Dit suggereert dat eventuele politieke overwegingen bij de aanstelling van bestuursleden niet tot uitdrukking komen in een veranderde voorkeur van de FOMC.

Eijffinger, S., R. Mahieu en L. Raes (2015) Hawks and doves at the FOMC. *CEPR Discussion Paper*, 10442.

Looneffect immigratie

Immigratie heeft het aantal laagopgeleide werkenden in de Verenigde Staten vergroot. Pandey en Chaudhuri gebruiken dit gegeven om het effect van immigratie op lonen te analyseren met een model dat bedrijven toestaat van industrie of technologie te wisselen. Het looneffect van immigratie volgt uit drie mechanismen: meer vraag naar goederen leidt tot instroom van bedrijven, vooral van die in winstgevendende sectoren met veel hoogopgeleiden, die daardoor meer gaan verdienen; het grotere aanbod van laagopgeleiden verlaagt de lonen van laagopgeleiden; en bedrijven nemen meer technologie aan die laagopgeleiden kunnen bedienen, wat hun lonen dan weer verhoogt. Voor elke Amerikaanse staat berekenden ze vervolgens loonverschillen voor en na een immigratiegolf. Immigratie bleek de gemiddelde lonen van laagopgeleiden niet te veranderen. Wel nam de loonongelijkheid toe. Immigratie leidt dus niet tot meer inkomensongelijkheid doordat laagopgeleiden slechter af zijn, maar hoogopgeleiden beter.

Pandey, M. en A.R. Chaudhuri (2015) Immigration, endogenous technology adoption and wages. *CentER Discussion Paper*, 2015(008).

De mantelzorg

Vanwege de vergrijzing en daarmee gepaarde zorgkosten gaat steeds meer beleidsaandacht uit naar mantelzorg. Maar wat zijn de gevolgen voor de mantelzorg zelf? Om hierop meer zicht te krijgen, lichtten Bauer en Souza-Posa de literatuur over mantelzorg door. Ze merken op dat mantelzorg nauwelijks tot minder werkgelegenheid leidt. Daarnaast verslechtert mantelzorg de mentale gezondheid van de mantelzorgers, en daardoor uiteindelijk ook de fysieke gezondheid. Vooral vrouwelijke en veelvuldige zorgverleners ondervinden last van mantelzorg. De gevolgen voor het gezinsleven van de verzorger zijn nog onbekend.

Bauer, J.M. en A. Souza-Posa (2015) Impacts of informal caregiving on caregiver employment, health, and family. *IZA Discussion Paper*, 8851.

Ontregeld signaal

Het nauwkeurig voorspellen van belastingopbrengsten is een hele toer. Vaak gaat het mis, waardoor de overheid met een onverwachts tekort zit. Dit gaat niet per se per ongeluk: een minister van Financiën kan de opbrengsten bewust overschatten zodat hij meer geld heeft voor populair beleid. Chatagny verkent hoezeer voorspelfouten afhangen van de ideologie van een minister van Financiën en van begrotingsregels. Hij doet dit voor 26 Zwitserse kantons tussen 1980 en 2007. Een resultaat is dat linkse ministers belastinginkomsten behoudender ramen dan rechtse. Daarnaast blijken begrotingsregels het effect van ideologie op voorspelfouten te verminderen. Een uitleg die Chatagny geeft, is dat linkse ministers meer dan rechtse genoodzaakt zijn om hun competentie aan te tonen via een laag overheidstekort. Begrotingsregels zouden dit signaal afzwakken, en de prikkel voor linkse politici verminderen om voorzichtig te ramen.

Chatagny, F. (2015) Incentive effects of fiscal rules on the Finance minister's behaviour: evidence from revenue projections in Swiss Cantons. *CESifo Working Paper*, 5223.

Schone lucht

In december 2013 deed de Europese Commissie een voorstel voor het verbeteren van de luchtkwaliteit. Lidstaten zouden de uitstoot van een vijftal luchtvervuilende stoffen moeten terugbrengen. Volgens het Planbureau voor de Leefomgeving zijn de jaarlijkse baten (720 miljoen euro) van dit voorstel beduidend

310
miljoen euro

hogere dan de kosten (410 miljoen euro). De grootste batenpost betreft een afname van vervroegde sterfte. De levenstoename bedraagt gemiddeld bijna een maand.

PBL (2015) De kosten en baten voor Nederland van het Commissievoorstel ter vermindering van de nationale emissies van luchtverontreinigende stoffen: analyse van het voorstel van 18 december 2013. *PBL Rapport*, 1465.

Handel verzekerd

Veel handel in Europa komt tot stand met gebruik van een particuliere handelskredietverzekering tegen wanbetalingsrisico. Naar aanleiding van de kredietcrisis bestudeert Van der Veer de invloed van schadeclaims op de beschikbaarheid en prijs van een exportkredietverzekering. Op basis van verzekeringsgegevens van een wereldwijde verzekeraar constateert Van der Veer dat een verdubbeling van het aantal claims ertoe leidt dat elf procent van bilaterale exporten minder is verzekerd en de premie met vier procent stijgt. Ook bood de verzekeraar minder verzekering aan. De diverse effecten zijn sterker naarmate de verzekeraar meer verlies maakt. De verminderde verzekeringsopties voor handelaars helpt volgens Van der Veer begrijpen waarom de handel in 2008 en 2009 instortte.

Van der Veer, K. (2015) *Loss shocks and the quantity and price of private export credit insurance: evidence from a global insurer. DNB Working Paper*, 462.

Onderwijstargets

Hoeveel moeten overheden uitgeven aan onderwijs? Lebon en Rebière ontwikkelden een zoekmatch-model met een arbeidsmarkt opgedeeld in een hoogvaardigheidssector en een laagvaardigheidssector, en drie verschillende fiscale regimes. Dit model kalibreerden ze met gegevens voor veertien Europese landen. Vervolgens vergeleken ze het gevonden ideale uitgavniveau met de gestelde uitgavetargets voor onderwijs in de Europe 2020 Agenda. De targets blijken voor sommige landen te kloppen met de uitgavniveaus die de welvaart in het model maximaliseren, in andere landen zijn de targets te hoog. Verder is overal meer onderwijsgeld nodig voor volledige werkgelegenheid dan voor maximale welvaart. De modelresultaten suggereren dat de targets in de Europe 2020 Agenda uit werkgelegenheidsperspectief weinig ambitieus zijn.

Lebon, I. en T. Rebière (2015) *How many educated workers for your economy? European targets, optimal public spending, and labor market impact. IZA Discussion Paper*, 8854.

Verkeerde bedoelingen

Verkeerde bedoelingen roepen weerstand op bij anderen, waardoor verbergen ervan kan lonen. Friehe en Utikal deden een labexperiment om te zien in hoeverre mensen daadwerkelijk verkeerde bedoelingen verbergen en hoe oneerlijk dit wordt gevonden. De deelnemende studenten die verkeerde bedoelingen hadden, verborgen deze veelal. De studenten die bedoelingen moesten interpreteren, straffen slechte bedoelingen. Maar ook straffen ze het verbergen ervan, als ze dit doorhadden. Zelfs uit eigen belang kunnen mensen verkeerde bedoelingen dus maar beter niet altijd verbergen.

Friehe, T. en V. Utikal (2015) *Intentions undercover. Hiding intentions is considered unfair. CESifo Working Paper*, 5218.

Jong en gedreven

Gedragen jonge politici zich anders dan oude? Alesina *et al.* analyseerden gegevens over Italiaanse gemeenten, waar burgers eens per vier à vijf jaar een burgemeester kiezen. Voor de periode 1993–2010 constateren ze dat jonge burgemeesters in de meeste jaren evenveel geld uitgeven en aantrekken van de centrale overheid als oudere burgemeesters, maar in verkiezingsjaren meer. De auteurs schrijven dit strategische gedrag toe aan sterkere carrière-motieven bij jongere politici, die een langere loopbaan te gaan hebben. Dit gedrag loont: de fiscale verzuiming in verkiezingsjaren hangt positief samen met herverkiezing. Al jaagt de langere tijdshorizon van jonge politici burgers dus op kosten.

Alesina, A.F., U. Troiano en T. Cassidy (2015) *Old and young politicians. NBER Working Paper*, 20977.

Onzekere consumptie

De consumptie van huishoudens in Nederland fluctueert sterker dan die in omringende landen. Dit gaat ten koste van consumentenwelvaart, omdat consumenten over het algemeen liever constant consumeren dan soms veel en soms weinig. De sterke fluctuatie heeft volgens Lukkezen en Elbourne twee hoofdoorzaken. De eerste is dat Nederlandse huishoudens veel pensioen- en woningvermogen hebben, die gevoelig zijn voor prijsontwikkelingen. De tweede dat Nederlandse huishoudens ten opzichte van hun inkomen weinig spaargeld hebben, waardoor ze inkomensschokken moeilijk kunnen opvangen. Verschillende beleidsopties kunnen deze invloeden beperken. De overheid kan de opbouw van pensioen- en woningvermogen fiscaal en regulerend ontmoedigen. Ze kan sparen aanmoedigen door het bijvoorbeeld makkelijker te maken pensioenvermogen om te zetten in opneembaar spaargeld. En ze kan prijzen op de woningmarkt robuuster maken voor schokken door de huurmarkt te flexibiliseren. Geen van deze beleidsopties heeft alleen maar positieve economische effecten.

Lukkezen, J.H.J. en A.C. Elbourne (2015) *De Nederlandse consumptie: goede tijden, slechte tijden. CPB Policy Brief*, 2015(03).

Pensionerende koppels

Vrouwen gaan eerder met pensioen als hun man dat ook doet. Tot deze conclusie komen Bloemen *et al.* na bestudering van de effecten van een bijzondere beleidswijziging in 2005. Bepaalde oudere rijksambtenaren kregen toen een eenmalig lucratief aanbod om vroegtijdig met pensioen te gaan. De onderzoekers gebruikten loopbaan- en persoonsgegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek over tweeverdieners van wie de man voor de tijdelijke regeling in aanmerking kwam en de vrouw elders werkte. De kans dat deze vrouw binnen een jaar met pensioen ging, steeg met 25 procentpunt. Dit resultaat suggereert volgens de auteurs een dubbel dividend op verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd: niet één maar twee mensen gaan langer werken.

Bloemen, H., S. Hochguertel en J. Zweerink (2015) *Joint retirement of couples: evidence from a natural experiment. TI Discussion Paper*, 2015(028/V).

Eurobiljetten

Op 25 november aanstaande brengt de ECB het nieuwe bankbiljet van twintig euro in omloop. Met het portretraampje in het hologram bevat het nieuwe biljet een novum in echtheidsherkenning. Wanneer het biljet tegen het licht gehouden wordt, verschuift een portret van de mythologische figuur Europa in het raampje. Een

20

euro

partnership-programma verstrekt aan fabrikanten in het gehele eurogebied aanvullende informatie om ervoor te zorgen dat zij op tijd klaar zijn voor de invoering van het nieuwe biljet.

DNB (2015) *Nieuwe €20-bankbiljet onthuld. DNB Nieuwsbericht*, 24 februari.